

**Belgische Kamer
van Volksvertegenwoordigers**

GEWONE ZITTING 1992-1993 (*)

7 MEI 1993

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Gerechtelijk
Wetboek met het oog op de invoering
van een procedure tot regeling
in der minne of door de rechter in
geval van uitvoerend beslag**

(Ingediend door mevrouw Corbisier-Hagon)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

A. ALGEMEEN

De voorgestelde tekst vervangt het wetsvoorstel dat wij op 25 september 1992 hebben ingediend (Stuk n° 661/1 - 1992/1992). Laatstgenoemd wetsvoorstel had tot doel in het Gerechtelijk Wetboek een procedure tot regeling in der minne in te voegen, waarbij de schuldenaar tegen wie het beslag geschiedt, een plan voor de vereffening van zijn passiva kon ontwerpen om de gedwongen verkoop van zijn goederen te voorkomen.

Ofschoon in het onderhavige voorstel de basisidee van een gezamenlijke procedure tot regeling in der minne wordt gehandhaafd, reikt het veel verder doordat het een tweede fase omvat waarin de beslagrechter een plan voor een gerechtelijke regeling kan vaststellen, indien geen regeling bij overeenkomst kan worden getroffen.

(*) Tweede zitting van de 48e zittingsperiode.

**Chambre des Représentants
de Belgique**

SESSION ORDINAIRE 1992-1993 (*)

7 MAI 1993

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code judiciaire
en vue d'introduire une
procédure de règlement amiable
et judiciaire en cas de
saisie-exécution**

(Déposée par Mme Corbisier-Hagon)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

A. CONSIDERATIONS GENERALES

Le texte proposé remplace la proposition de loi que nous avons déposée le 25 septembre 1992 (Doc. Chambre n° 661/1 - 1991/1992). Cette proposition visait à introduire dans le Code judiciaire une procédure de règlement amiable donnant la possibilité au débiteur saisi d'échapper à la réalisation forcée de ses biens en formulant un projet de plan de règlement de son passif.

La présente proposition tout en maintenant l'idée de base d'une procédure collective de règlement de dettes à l'amiable va nettement plus loin en prévoyant en une seconde phase, dans le cas où le règlement conventionnel échoue, la faculté pour le juge des saisies d'arrêter un plan de règlement judiciaire.

(*) Deuxième session de la 48e législature.

Deze procedures tot regeling in der minne of door de rechter, in het raam waarvan belangrijke maatregelen, zoals bijvoorbeeld de kwijtschelding van schulden, kunnen worden genomen, hebben tot doel de steeds toenemende schuldproblemen van particulieren en gezinnen gedeeltelijk op te lossen.

Wij hebben er voor gekozen deze nieuwe procedures in het Gerechtelijk Wetboek in te voegen eensdeels om een bevoorrechte en sterkere plaats te geven aan de taken opgedragen aan de gerechtsdeurwaarders inzake regeling in der minne en anderdeels om de bevoegdheden van de beslagrechter, die normalerwijze over de tenuitvoerlegging beslist, uit te breiden.

In de voorgestelde procedures krijgt de beslagrechter een eersterangsrol. Zijn algemene bevoegdheid van toezicht op de middelen van tenuitvoerlegging en zijn controlebevoegdheid ten aanzien van de gerechtsdeurwaarders als ministeriële ambtenaren, lijken de noodzakelijke garanties te bieden voor een optreden dat is afgestemd op de instrumenterende gerechtsdeurwaarder. Dit voorstel draagt de gerechtsdeurwaarder een doorslaggevende taak op als bemiddelaar.

Zoals in de vorige wetsvoorstellen terzake (Stukken n° 1620/1 - 90/91 en n° 661/1 - 91/92) is vermeld, moet worden benadrukt dat in de eerste plaats beoogd wordt ongelukkige schuldenaars ter hulp te komen opdat zij er opnieuw bovenop kunnen komen en met een schone lei kunnen herbeginnen. De enige mogelijkheid daartoe bestaat erin dat rekening wordt gehouden met de algemene toestand van de schuldenaar in moeilijkheden, ten einde een collectieve regeling met al zijn schuldeisers tot stand te brengen. Alleen zo kan hij hopen uit de impasse te geraken en zijn situatie te verbeteren. Een in een bepaald geval verleende vordering met het oog op het verkrijgen van uitstel (op grond van artikel 1244 Burgerlijk Wetboek en van de artikelen 1333 tot 1337 Gerechtelijk Wetboek) volstaat immers niet langer om aan acute crises van overmatige schuldenlast het hoofd te bieden. Individuele vorderingen bieden slechts even soelaas doordat de ondergang en de catastrofe worden uitgesteld. Daarbij komt dat de kosten stijgen naarmate er steeds meer en steeds opnieuw procedures worden ingeleid en dat op korte termijn ten aanzien van alle schuldeisers energie wordt verspild om een situatie te redden die finaal niet te redden valt.

De voorgestelde tekst is niet ontleend aan de Franse wet van 31 december 1989 « relative à la prévention et au règlement des difficultés liées au surendettement des particuliers et des familles » (*J.O.* van 2 januari 1990). Niettemin worden enkele bepalingen uit deze wet in het voorstel overgenomen.

De Franse wetgever heeft in een eerste stadium gekozen voor een administratieve procedure door per departement een administratieve bemiddelingscommissie in te stellen. Deze commissies bestaan uit de prefect en de thesaurier-generaal van het departement, de vertegenwoordiger van de « Banque de

Ces procédures de règlements amiable et judiciaire, dans le cadre desquelles des mesures importantes peuvent être prises allant jusqu'à la remise de dettes, visent à apporter des solutions partielles aux problèmes sans cesse croissant liés à l'endettement des particuliers et des ménages.

Nous avons choisi d'insérer ces nouvelles procédures dans le cadre du Code judiciaire, d'une part en privilégiant et en renforçant les missions de conciliation de l'huissier de justice et d'autre part en étendant les pouvoirs du juge des saisies, juge naturel de l'exécution.

Le juge des saisies joue un rôle primordial dans les procédures proposées : son pouvoir de surveillance général en matière de voies d'exécution et son pouvoir de contrôle à l'égard des huissiers de justice, en leur qualité d'officiers ministériels, nous paraissent offrir les garanties nécessaires pour agir en symbiose avec l'huissier de justice instrumentant. La proposition confie à ce dernier un rôle de médiation déterminant.

Faut-il rappeler, comme l'indiquaient nos propositions antérieures (Doc. Chambre n° 1620/1 - 90-91 et n° 661/1 - 91/92) que notre premier objectif est de venir en aide aux débiteurs malheureux pour leur permettre de redresser leur situation en reprenant un nouveau départ. A cet effet, seule une prise en considération de la situation globale du débiteur en détresse dans le but de trouver un arrangement collectif à l'égard de l'ensemble de ses créanciers, lui permettra d'espérer de sortir d'une impasse et d'envisager un redressement. En effet, l'action isolée tendant à obtenir des termes et délais (sur base de l'article 1244 du Code civil et des articles 1333 à 1337 du Code judiciaire) ne suffit plus pour répondre aux crises aiguës de surendettement. Les actions individuelles ne résolvent que les situations de jour en jour en faisant reporter l'échéance de l'effondrement et de la catastrophe au lendemain ... sans compter, d'une part la multiplication des coûts des procédures nombreuses et répétitives, et d'autre part le déploiement d'énergies à court terme à l'égard de chacun des créanciers, pour tenter de sauver une situation qui en bout de course ne peut l'être.

Le texte proposé ne s'inspire pas de la philosophie de la loi française du 31 décembre 1989 relative à la prévention et au règlement des difficultés liées au surendettement des particuliers et des familles, même s'il en reprend quelques dispositions (*J.O.*, 2 janvier 1990).

Cette législation française a opté en une première phase pour une procédure de type administratif en instituant par département une commission administrative de conciliation composée du préfet, du trésorier-payeur général, du représentant de la Banque de France ainsi que d'un représentant de l'associa-

France », alsmede een afgevaardigde van de Franse vereniging van kredietinstellingen en een afgevaardigde van de gezinsverenigingen van consumenten. Aangezien de ambtelijke commissies niet of niet langer met onze rechtsorde stroken hebben wij het wenselijk geacht te werken binnen het kader van de rechterlijke macht en van de structuur van het Belgisch Gerechtelijk Wetboek. Een en ander geschiedt in de wetenschap dat de voorgestelde procedure voor het steeds toenemende aantal gezinnen dat in mindere of meerdere mate met het schuldproblemen te kampen heeft, geen mirakeloplossing zal bieden.

Er moeten andere regelingen en remedies worden gevonden, in het bijzonder ter voorkoming van schulden. De schuldproblematiek betreft immers niet alleen de « eeuwige armen », maar ook steeds vaker nieuwe armen die plots door onverwachte omstandigheden, zoals het verlies van een baan, ziekte of het uiteenvallen van het gezin, in een schuldspiraal terechtkomen. Terzake is recentelijk in het kader van de wet op het consumentenkrediet (artikel 38 van de wet van 12 juni 1991) en de wet op het hypothecair krediet (wet van 4 augustus 1992) in een aantal soepele procedures voor een regeling in der minne en het vragen van betalingsfaciliteiten voorzien.

Tot slot nog een algemene beschouwing. Wij beseffen maar al te goed dat de voorgestelde procedures de schuldproblemen van personen met een zeer bescheiden inkomen niet of slechts zeer ten dele zullen oplossen. Voor schuldenaars die hoegenaamd niet in staat zijn hun schulden terug te betalen, bieden deze procedures geen oplossing. Dat is dan ook de niet onbelangrijke beperking van de met dit voorstel beoogde aanpak. Er zal evenwel op wetgevend of op enig ander gebied verder worden gestreefd naar oplossingen voor deze problematiek, waaronder vooral de meest uitgesloten te lijden hebben.

Hier past een woord van dank aan professor Georges de Leval voor zijn waardevolle bijdrage tot de uitwerking van dit wetsvoorstel.

B. ALGEMEEN OVERZICHT VAN DE VOORGESTELDE PROCEDURES

De structuur van de voorgestelde tekst kan schematisch als volgt worden weergegeven (voor een omstandige toelichting bij de verschillende fases van de procedure verwijzen wij naar de commentaar bij de artikelen) :

Procedure tot regeling in der minne

1) De schuldenaar tegen wie het beslag dreigt te worden uitgevoerd, overhandigt de gerechtsdeurwaarder een aangifte met een overzicht van de activa en passiva van zijn vermogen.

tion française des établissements de crédit et d'un représentant pour les associations familiales des consommateurs. Nous avons estimé que les commissions administratives n'appartenaient pas ou plus à notre ordre juridique belge et qu'il était plus judicieux d'agir dans la sphère du pouvoir judiciaire et de la structure du Code judiciaire belge, tout en étant conscient que les procédures proposées n'apporteront pas les remèdes miracles aux ménages endettés et surendettés de plus en plus nombreux.

D'autres mécanismes et remèdes s'imposent, notamment au niveau de la prévention de l'endettement. En effet, l'endettement ne concerne pas seulement les « pauvres de toujours » mais concerne sans cesse davantage de nouveaux pauvres tombés brusquement dans la spirale de l'endettement par des circonstances inattendues telles la perte d'un emploi, la survenance d'une maladie, l'éclatement de la famille etc. A cet égard, de récentes législations relatives au crédit à la consommation (art. 38 de la loi du 12 juin 1991) et au crédit hypothécaire (loi du 4 août 1992) ont prévu des procédures souples de conciliation et de demande de facilités de paiement.

Une dernière considération générale s'impose : nous sommes bien conscients que les procédures proposées ne régleront pas ou peu les problèmes des personnes endettées à très faibles revenus. Elles risquent donc d'être totalement inefficaces lorsque les débiteurs ne disposent d'aucune capacité de remboursement. C'est donc avec cette limite importante que nous abordons la matière et nous nous efforçons de poursuivre à l'avenir notre réflexion pour imaginer des solutions « législatives » ou autres pour rencontrer cette problématique qui touche les plus exclus de notre société.

Nous remercions le Professeur Georges de Leval pour sa précieuse contribution à l'élaboration du texte proposé.

B. SCHEMA GENERAL DES PROCEDURES PROPOSEES

La structure du texte proposé peut être « schématisée » de la façon suivante. Pour le détail des différents stades de la procédure nous renvoyons aux commentaires des articles :

Procédure de règlement amiable

1) Réaction du débiteur « menacé » d'une saisie auprès de l'huissier de justice : le débiteur lui présente une déclaration contenant les éléments actifs et passifs de son patrimoine.

2) Taak van de met de zaak belaste gerechtsdeurwaarder :

a) hij gaat na of een vereffeningsprocedure enige kans op slagen heeft; indien de procedure geen kans op slagen heeft, sluit hij die uit mits een en ander door de beslagrechter geïnviseerd is;

b) hij stelt een volledig overzicht op van de activa en passiva van de schuldenaar;

c) hij werkt een ontwerp-regeling uit; die kan zeer ruime maatregelen bevatten, die aan strikte voorwaarden worden onderworpen;

d) het plan voor de regeling bevat een aantal aanwijzingen en gegevens over de schuldenaar en de schuldeisers;

e) het plan voor de regeling wordt de schuldeisers toegestuurd; deze kunnen binnen een vastgestelde termijn reageren;

f) de fase van de regeling in der minne schort de aan de gang zijnde invorderingsprocedure voorlopig op;

g) die fase van de regeling verhindert de schuldenaar bepaalde daden te stellen, zonder toestemming van de beslagrechter, die daartoe bij verzoekschrift wordt geadieerd;

h) de procedure tot regeling in der minne, ingesteld op initiatief van de schuldenaar en gevoerd door de gerechtsdeurwaarder, moet binnen een relatief korte termijn zijn afgerond; zo niet, dan wordt ze stopgezet.

Procedure tot regeling door de rechter

1) De zaak wordt op initiatief van de schuldenaar of een schuldeiser binnen een vastgestelde termijn voor de beslagrechter gebracht.

2) Taak van de beslagrechter :

— hij stelt een plan tot gerechtelijke regeling van de schulden vast;

— de partijen worden opgeroepen;

— de gerechtsdeurwaarder wordt gehoord;

— de beslagrechter beschikt omtrent de zaak zelf over ruime bevoegdheden inzake de in het plan bepaalde maatregelen;

— de rechter verleent zijn beschikking binnen een termijn van een maand;

— tegen die beschikking kan beroep worden ingesteld;

— het ingestelde beroep mag de procedure niet vertragen; daartoe worden de aangewende rechtsmiddelen beperkt en bepaalde termijnen gesteld;

— de zaak blijft aanhangig bij de beslagrechter tot wanneer de schuld gedelgd of het plan vervallen is.

Tenuitvoerlegging van het plan tot regeling in der minne of door de rechter

1) De gerechtsdeurwaarder moet nagaan of de maatregelen ten uitvoer worden gelegd;

2) In geval van moeilijkheden kan hij de zaak te allen tijde bij de beslagrechter aanhangig maken;

2) Rôle de l'huissier de justice « saisi » :

a) il évalue les chances de succès d'une procédure de règlement et il écarte la procédure moyennant le visa du juge des saisies si elle n'a aucune chance d'aboutir;

b) il dresse la situation complète du passif et de l'actif du débiteur;

c) il élabore un projet de règlement, ce plan peut comporter des mesures très étendues et les subordonner à des conditions strictes;

d) le plan de règlement comporte une série d'indications et mentions relatives au débiteur et aux créanciers;

e) le plan de règlement est adressé aux créanciers, lesquels peuvent réagir dans un délai déterminé;

f) cette phase de règlement amiable suspend provisoirement les procédures de recouvrement en cours;

g) cette phase de règlement empêche le débiteur d'accomplir certains actes, sauf autorisation du juge des saisies, saisi à cette fin sur requête;

h) cette procédure de règlement amiable, mue à l'initiative du débiteur et menée par l'huissier de justice, doit aboutir dans un délai relativement bref, à défaut de quoi, elle est abandonnée.

Procédure de règlement judiciaire

1) Saisine du juge des saisies à l'initiative du débiteur ou d'un créancier dans un délai déterminé.

2) Rôle du juge des saisies :

— il arrête un plan de règlement judiciaire des dettes;

— les parties sont convoquées;

— l'huissier de justice est entendu;

— le juge des saisies dispose d'une large compétence au fond quant aux mesures arrêtées dans le plan;

— l'ordonnance du juge est rendue dans un délai d'un mois;

— elle est susceptible d'appel;

— l'appel ne peut retarder la procédure; à cet effet, les moyens invoqués sont limités et des délais impartis;

— la cause reste pendante devant le juge des saisies jusqu'à extinction ou résolution du plan.

Exécution des plans amiable ou judiciaire

1) l'huissier de justice est chargé de suivre l'exécution des mesures;

2) en cas de difficultés, il peut saisir à tout moment le juge des saisies;

3) De openbaarheid van de procedures wordt gewaarborgd door de vermeldingen op de berichten van beslag.

Hervatting van de vervolgingsprocedures tot invordering

— Zulks gebeurt onmiddellijk wanneer :

1) het verzoek van de schuldenaar voor een plan tot regeling in der minne verworpen wordt omdat geen enkel regelingsplan redelijkerwijze in overweging kan worden genomen;

2) de schuldenaar de voorwaarden van de plannen tot regeling in der minne of door de rechter niet in acht neemt;

3) de schuldenaar bedrog pleegt.

— Bij de beëindiging van de procedures moet de gerechtsdeurwaarder de roerende goederen die vatbaar zijn voor beslag, te gelde maken.

Tarief van de door de gerechtsdeurwaarders gestelde handelingen

De voorgestelde tekst kent aan de gerechtsdeurwaarders belangrijke nieuwe verzoenings- en bemiddelingsopdrachten toe.

In bepaalde arrondissementen, o.m. in Antwerpen, wordt die bemiddeling op heden ten dele verricht op initiatief van de gerechtsdeurwaarders.

De Koning behoort een tarief te bepalen voor de voorgestelde prestaties van de gerechtsdeurwaarders; tevens behoort de nationale kamer van gerechtsdeurwaarders ter zake zeer nauwkeurige deontologische regels uit te werken.

De mentaliteit en de houding van de personen die met de tenuitvoerlegging van de voorgestelde procedures belast worden, zullen grotendeels bepalen of deze laatste doeltreffend en menselijk zijn.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

— *Artikel 1498bis, § 1*

Dit artikel bepaalt het toepassingsgebied van de voorgestelde procedures.

Welke schuldenaar kan bij de gerechtsdeurwaarder aankloppen met een aangifte en hem verzoeken een algemeen plan tot regeling van zijn schulden op te stellen ?

Het moet gaan om een schuldenaar die zijn woonplaats in België heeft. Het moet bovendien een natuurlijke persoon zijn, dus geen rechtspersoon noch een koopman. Aldus wordt voorkomen dat er voor kooplieden overlappings ontstaan met de procedures inzake faillissement of andere procedures die zijn voorbehouden voor de rechtbanken van koophandel.

3) la publicité des procédures est assurée par des mentions sur les avis de saisies.

Reprise des procédures de poursuites de recouvrement

— immédiatement lorsque :

1) la demande de plan de règlement amiable du débiteur est rejetée au motif qu'aucun plan de règlement ne peut raisonnablement être envisagé;

2) le débiteur ne respecte pas les conditions des plans amiable ou judiciaire arrêtés;

3) le débiteur commet des actes de fraude.

— Si les procédures prennent fin, l'huissier de justice est chargé de réaliser le patrimoine mobilier saisissable.

Tarif des actes accomplis par les huissiers de justice

Le texte suggéré confie de nouvelles missions de conciliation et de médiation importantes aux huissiers de justice.

Cette fonction de médiation est à ce jour partiellement pratiquée à l'initiative de huissiers de justice dans certains arrondissements et notamment à Anvers.

Il est impératif que le Roi tarifie les prestations des huissiers de justice proposées et que la Chambre nationale des huissiers de justice définisse une déontologie très précise en la matière.

L'efficacité et l'humanisation des procédures proposées dépendront en grande partie des mentalités et comportements de ceux qui en seront les acteurs principaux.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1er

— *Article 1498bis, § 1er*

Cet article prévoit le champ d'application des procédures proposées.

Quel débiteur peut saisir l'huissier de justice en vue de lui présenter une déclaration et lui demander d'établir un plan de règlement collectif de ses dettes ?

Il doit s'agir d'un débiteur, domicilié en Belgique, personne physique, à l'exclusion des personnes morales et des commerçants. Les commerçants sont écartés de la procédure pour éviter des interférences avec des procédures de faillite ou autres réservées aux juridictions du commerce.

— Aangestipt zij dat de tekst niet voorschrijft dat de schuldenaar te goeder trouw moet zijn. Die opzettelijke weglating is ingegeven door de Franse wetgeving, die een dergelijke voorwaarde wel stelt, maar aanleiding geeft tot moeilijkheden inzake de beoordeling van het tijdstip waarop de goede trouw vereist is.

— De goede trouw is geen ontvankelijkheidsvoorwaarde; de kwade trouw tijdens de procedure wordt daarentegen bestraft. De voorgestelde tekst bepaalt immers in artikel 1498*quinquies* dat de regelingsprocedures komen te vervallen in geval van bedrog van de schuldenaar. De tekst bepaalt tevens dat de verklaring van de schuldenaar oprecht moet zijn.

— Voordien mag de schuldenaar, voor dezelfde schuld, geen door de rechter verleend uitstel van betaling genoten hebben.

Op welk ogenblik kan de betrokken schuldenaar zich tot de gerechtsdeurwaarder wenden ?

— De procedure is van toepassing op elk uitvoerend beslag : uitvoerend beslag op roerend goed, uitvoerend beslag onder derden en uitvoerend beslag op onroerend goed, zodat alle passiva van de schuldenaar in aanmerking kunnen komen, en meer bepaald de last van de hypotheaire kredieten, goed voor 80 % van de door kredietverlening veroorzaakte gezinsschulden.

— De eerste paragraaf stelt vast vanaf welk ogenblik en tot wanneer de aanvraag van de schuldenaar aan de gerechtsdeurwaarder, op straffe van verval, kan worden ingediend. De vaststelling van het ogenblik vanaf wanneer de aanvraag moet worden ingediend geldt zowel voor een eerste beslag als voor alle daaropvolgende beslagen.

— De schuldenaar legt, zonder enige bijzondere vormvereiste, aan de gerechtsdeurwaarder een aangifte van de activa en passiva van zijn vermogen over.

Op grond daarvan ontwerpt de gerechtsdeurwaarder een plan. Het uitwerken van zodanig plan kan bezwaarlijk aan de schuldenaar worden overgelaten. Die is vaak ongelukkig of zelfs slordig en door het dreigend beslag is hij hoe dan ook volkomen van zijn stuk gebracht. Het plan houdt rekening met alle opeisbare en nog te vervallen schulden en beoogt een algehele regeling.

— Artikel 1498bis, § 2

— De gerechtsdeurwaarder onderzoekt de slaagkansen van een mogelijke regeling gelet op de gepastheid van de gedane voorstellen. Constateert hij dat de betrokkene hoegenaamd niets kan terugbetalen, dan verwerpt hij de aanvraag na vooraf het visum van de beslagrechter te hebben verkregen. De deurwaarder kan die onmogelijkheid tot terugbetaling vaststellen wanneer betrokkene niet over goederen of geregelde inkomsten beschikt. De minst be-

— Il y a lieu de noter que le texte n'exige pas que le débiteur soit de bonne foi. Cette omission volontaire est inspirée de la législation française qui, elle, requiert cette condition mais donne lieu à des difficultés d'appréciation en ce qui concerne le moment où la bonne foi est exigée.

— Si la bonne foi n'est pas une condition de recevabilité, la mauvaise foi est par contre sanctionnée pendant la procédure. Le texte suggéré prévoit en effet, en son article 1498*quinquies* que les procédures de règlement cessent en cas de fraude de la part du débiteur. Le texte exige également que la déclaration présentée par le débiteur soit sincère.

— Le débiteur ne peut pas avoir bénéficié antérieurement, pour une même dette, de délais de grâce judiciairement consentis.

A quel moment le débiteur concerné peut-il saisir l'huissier de justice ?

— La procédure s'applique à toute saisie-exécution : saisie-exécution mobilière, saisie-arrêt-exécution, saisie-exécution immobilière, de manière à prendre en considération la totalité du passif du débiteur ainsi notamment la charge du crédit hypothécaire qui représente 80 % de l'endettement des ménages par le crédit.

— Le § 1er fixe le délai à partir duquel et jusqu'auquel la demande du débiteur doit être introduite auprès de l'huissier de justice et ce à peine de déchéance. Le délai à partir duquel la demande doit être introduite s'applique soit à une première saisie, soit à toute saisie subséquente.

— Le débiteur présente une déclaration, sans aucune exigence de forme particulière, contenant l'actif et le passif de son patrimoine.

Il appartient à l'huissier d'établir un projet de plan sur base de ces éléments. Il semble difficile de confier la rédaction de ce projet au débiteur souvent malheureux, voire négligent et de toute manière ébranlé par la menace de saisie. Le projet tient compte de l'ensemble des dettes exigibles et à échoir dans le but d'un règlement collectif de celles-ci.

— Article 1498bis, § 2

— L'huissier de justice examine « en opportunité » les chances de succès d'un règlement potentiel. S'il constate que l'intéressé ne dispose d'aucune capacité de remboursement, il rejette la demande moyennant le visa préalable du juge des saisies. L'huissier constatera cette incapacité de rembourser lorsque l'intéressé n'a ni biens, ni revenus réguliers. Les débiteurs les plus pauvres ne sont alors protégés que par les articles 1408 à 1412 du Code judiciaire

middele schuldenaars worden in dat geval alleen nog beschermd door de artikelen 1408 tot 1412 van het Gerechtelijk Wetboek die betrekking hebben op de goederen en gedeelten die niet vatbaar zijn voor beslag.

— Op grond van de door hem uitgevoerde evaluatie van de toestand, poogt de gerechtsdeurwaarder de partijen te verzoenen. Het kan nuttig zijn erop te wijzen dat in onze huidige wetgeving de gerechtsdeurwaarder bevoegd is voor de minnelijke invordering van schulden (cf. artikel 7, 2^e lid, van het koninklijk besluit van 30 november 1976 tot vaststelling van het tarief voor akten van gerechtsdeurwaarders in burgerlijke en handelszaken); de door de tekst aan de gerechtsdeurwaarders verleende verzoenings- en bemiddelingsbevoegdheid is dus geen *novum*, en ook niet volkomen vernieuwend.

De praktijk wijst bovendien uit hoe vlot een en ander via hun bemiddeling kan worden geregeld. Wij zijn er ons wel van bewust dat zo'n opdracht bepaalde gevaren inhoudt als de gerechtsdeurwaarder zichzelf gaat beschouwen als de rechterarm van de schuldeiser, en niet als een ministerieel ambtenaar belast met een opdracht van openbare dienstverlening.

— *Artikel 1498bis, § 3*

Die bepaling somt de maatregelen op die in het plan kunnen voorkomen. Een en ander is overgenomen uit artikel 4 van de Franse wet van 31 december 1989. Die maatregelen kunnen zeer ver gaan. Ze zijn erop gericht de partijen zo vrij mogelijk te laten, zodat ze tot een doeltreffende regeling kunnen komen.

Als tegenprestatie kan de schuldenaar tot een aantal handelingen worden verplicht indien hij voor « positieve » maatregelen in aanmerking wil komen.

— *Artikel 1498bis, § 4*

Het ontwerp-plan moet zoveel mogelijk aanwijzingen en vermeldingen over de schuldenaar en de bekende schuldeisers bevatten. Die aanwijzingen zijn nuttig om de schuldeisers in staat te stellen te reageren en het de beslagrechter mogelijk te maken een uitspraak te doen tijdens het verdere verloop van de procedure. De te vermelden schuldvorderingen zijn niet beperkt tot de bij uitvoerbare titel vastgestelde schulden en zelfs niet tot de vaststaande en opeisbare schulden.

In dat verband kan worden verwezen naar de soepele regeling van artikel 1628 van het Gerechtelijk Wetboek, die slaat op niet betwiste schuldvorderingen of die welke bij een zelfs onderhandse titel zijn vastgesteld.

— *Artikel 1498bis, § 5*

De schuldeisers moeten zoveel en zo spoedig mogelijk bij de ontwerp-regeling worden betrokken.

relatifs aux biens insaisissables et aux quotités insaisissables.

— Sur base de la situation dressée par ses soins, l'huissier de justice tente de concilier les parties. Il n'est pas inutile de rappeler que dans notre législation actuelle, l'huissier de justice a dans ses attributions le recouvrement amiable des créances (voir l'article 7, alinéa 2 de l'arrêté royal du 30 novembre 1976 fixant le tarif des actes accomplis par les huissiers de justice en matière civile et commerciale), la mission de conciliation et de médiation confiée aux huissiers de justice par le texte n'est donc pas originale, ni complètement novatrice.

De plus, la pratique révèle combien les choses peuvent s'arranger sur le terrain par leurs bons offices. Nous n'ignorons pas non plus que cette mission peut présenter des dangers si l'huissier de justice se considère comme le bras droit du créancier et non comme l'officier ministériel chargé d'une mission de service public.

— *Article 1498bis, § 3*

Cet article énumère les mesures que ce plan peut comporter. Il est calqué sur l'article 4 de la loi française du 31 décembre 1989. Ces mesures sont étendues. Elles visent à favoriser au maximum la liberté des parties en vue d'un règlement efficace.

En contrepartie, le débiteur peut être contraint d'accomplir certains actes pour pouvoir bénéficier de mesures « positives ».

— *Article 1498bis, § 4*

Le projet de plan doit contenir un maximum d'indications et de mentions relatives au débiteur et aux créanciers connus. Ces indications seront utiles pour permettre aux créanciers de réagir et au juge des saisies de statuer dans la suite de la procédure. En ce qui concerne les créances à indiquer, elles ne sont pas limitées aux dettes qui font l'objet d'un titre exécutoire ni même aux dettes liquides et exigibles.

Il convient de se référer à cet égard aux règles souples de l'article 1628 du Code judiciaire qui vise les créances non contestées ou établies par un titre même privé.

— *Article 1498bis, § 5*

Les créanciers doivent être associés au maximum et au plus vite au projet de règlement.

Daarom wordt hen het ontwerp toegestuurd en kunnen zij binnen 15 dagen na de verzending reageren. Als geen tegenspraak wordt gevoerd, worden de partijen geacht met het plan voor een regeling in der minne in te stemmen.

— *Artikel 1498bis, § 6*

Het eerste effect van de procedure tot regeling in der minne is dat voorlopig alle aan de gang zijnde, bewarende of reeds ten uitvoer gelegde vervolgingsmaatregelen, met inbegrip van loonafstand, worden opgeschort.

Er is echter een uitzondering: de vervolgingen wegens alimentatieschulden die betrekking hebben op de laatst vervallen termijn en op de lopende termijn, worden niet opgeschort. Die uitzondering is verantwoord door de aard zelf van de alimentatieschulden.

Het gehele voor beslag vatbare vermogen van de schuldenaar wordt onbeschikbaar verklaard, behoudens bijzondere machtiging van de beslagrechter, die daar bij wege van een eenzijdig door de griffie aan de schuldeisers gericht verzoekschrift, om wordt verzocht.

Laatstgenoemden die aldus zijn gewaarschuwd, kunnen op vrijwillige basis in de procedure tussenkomen.

— *Artikel 1498ter*

Dat artikel behandelt de fase van de regeling door de rechten.

In dat verband zijn er twee mogelijkheden: ofwel slaagt het plan tot regeling in der minne binnen een termijn van twee maanden nadat de oorspronkelijke aanvraag van de schuldenaar werd ingediend; ofwel mislukt dat plan en wil geen van beide partijen verder zoeken naar een door de beslagrechter vastgelegde regeling; in dat geval worden de vervolgingen hervat in het raam van de gewone middelen tot tenuitvoerlegging. Derde mogelijkheid: schuldenaar of schuldeiser leggen, met het oog op een regeling door de rechter, het dossier neer op de griffie van de beslagrechter.

In het raam van een dergelijke regeling dient de beslagrechter uitspraak te doen over de geschillen die hem worden voorgelegd. Die kunnen onder meer gaan over het principe en het bedrag van de schuldvorderingen, over de concrete invulling van het regelingsplan of over de zwarigheden die voortkomen uit de niet gemotiveerde weigering van een of meer schuldeisers.

— *Artikel 1498ter, § 1*

— Op verzoek van de schuldenaar of van een schuldeiser legt de gerechtsdeurwaarder het dossier neer ter griffie.

— Hij maakt schriftelijke opmerkingen in het dossier; bovendien kan hij ook door de beslagrechter

Ils reçoivent par conséquent le projet et peuvent réagir dans les quinze jours de l'envoi. A défaut de contredit, les parties sont présumées consentir au plan de règlement amiable.

— *Article 1498bis, § 6*

L'effet premier de la procédure de règlement amiable est de suspendre provisoirement toutes les poursuites en cours tant conservatoires qu'au stade de l'exécution, en ce compris les cessations de rémunérations.

Une exception est prévue cependant: les poursuites pour les dettes d'aliments relatives au dernier terme échu et le terme courant ne sont pas suspendues. La nature même de ces dettes alimentaires justifie cette exception.

L'ensemble du patrimoine saisissable du débiteur est frappé d'indisponibilité, sous réserve d'une autorisation particulière donnée par le juge des saisies saisi à cette fin par requête unilatérale adressée, par le greffe, aux créanciers.

Ces derniers ainsi avertis auront la faculté d'intervenir volontairement dans la procédure.

— *Article 1498ter*

Cet article règle la phase de règlement judiciaire.

Il y a lieu de rappeler tout d'abord que, soit le plan de règlement amiable aboutit dans le délai de deux mois à dater de la demande originaire du débiteur et dans ce cas le règlement judiciaire n'est pas demandé faute d'objet, soit le plan de règlement amiable échoue et aucune des parties ne souhaite poursuivre la recherche d'un règlement arrêté par le juge des saisies et les poursuites reprennent leur cours dans le cadre des voies d'exécution ordinaires. Soit enfin, le débiteur ou le créancier dépose le dossier au greffe du juge des saisies en vue d'un règlement judiciaire.

Dans le cadre de ce règlement, le juge des saisies sera amené à devoir statuer sur les contestations portées devant lui. Les contestations éventuelles porteront, par exemple, sur le principe et le montant des créances, sur les modalités du plan de règlement ou sur les difficultés suscitées par le refus non motivé d'un ou de plusieurs créanciers.

— *Article 1498ter, § 1er*

— Le dépôt du dossier au greffe est effectué par l'huissier de justice à la demande, soit du débiteur, soit d'un créancier.

— L'huissier de justice dépose ses observations par écrit au dossier; en outre il peut être entendu par

worden gehoord. Om tijdverlies te voorkomen, is het van belang dat de rechter reeds beschikt over wat er tijdens de procedure tot regeling in der minne werd bereikt.

— *Artikel 1498ter, § 2*

Dit is een wezenlijke bepaling van de voorgestelde tekst, die de beslagrechter een nieuwe bevoegdheid ten gronde verleent : hij kan voortaan immers uitspraak doen over een plan tot gerechtelijke regeling van de schulden. Daartoe kan hij een definitieve beslissing nemen inzake de door de schuldeisers naar voren gebrachte betwistingen.

— *Artikel 1498ter, § 3*

— De beslagrechter beschikt over ruime bevoegdheden. Hij kan alle maatregelen opleggen die de gerechtsdeurwaarder kan nemen in het raam van een regeling in der minne : maatregelen inzake uitstel of spreiding van betaling van de schulden, kwijtschelding van schulden, vermindering of schrapping van de interesten, consolidatie, verschaffing of indeplaatsstelling van zekerheden.

Op die maatregelen geldt alleen de volgende beperking : de termijn voor uitstel of spreiding van betaling mag vijf jaar of de helft van de resterende termijn van de lopende leningen niet overschrijden.

— Verhoopt mag worden dat de beslagrechters met mate en op menselijke wijze gebruik zullen maken van de hun in het raam van deze bepaling verleende bevoegdheden.

— *Artikel 1498ter, § 4*

De rechter stelt een plan vast voor een toewijzing in gelijke delen tussen de schuldeisers.

Er wordt geen rekening gehouden met de zekerheden aangezien de grondslag ervan blijft bestaan en onbeschikbaar is geworden.

— *Artikel 1498ter, § 5*

Om vertraging van de procedure te voorkomen, doet de beslagrechter uitspraak binnen een maand na de neerlegging van het dossier. Zijn beschikking is niet vatbaar voor verzet maar wel voor hoger beroep. De kennisgeving aan de belanghebbende partijen doet de termijn ingaan waarbinnen tegen de beslissing hoger beroep kan worden ingesteld.

— *Artikel 1498ter, § 6*

Eveneens om vertraging van de procedure te voorkomen, dient de beslissing in hoger beroep binnen een maand na de akte van beroep te worden gewezen en mogen de partijen geen andere middelen aanvoeren dan de middelen die in eerste aanleg zijn aangevoerd.

le juge des saisies. Il est important que le juge dispose déjà de « l'acquis » de la procédure de règlement amiable pour ne pas perdre de temps.

— *Article 1498ter, § 2*

Il s'agit d'une disposition essentielle du texte proposé qui accorde une nouvelle compétence au fond au juge des saisies : ce dernier peut statuer sur un plan de règlement judiciaire des dettes. Pour ce faire, il peut trancher les contestations soulevées par les créanciers.

— *Article 1498ter, § 3*

— Le juge des saisies dispose de pouvoirs étendus. Il peut imposer toutes les mesures que l'huissier de justice peut prendre dans le cadre d'un règlement amiable à savoir : des mesures de report ou de rééchelonnement de paiement de dettes, de remises de dettes, de réduction ou suppression de taux d'intérêt, de consolidation, de création ou de substitution de garantie.

Les seules limites prévues à ces mesures sont les suivantes : le délai de report ou d'échelonnement ne peut excéder cinq ans ou la moitié de la durée restant à courir des emprunts en cours.

— Nous osons penser que les juges des saisies feront usage de leurs pouvoirs dans le cadre de cette disposition avec humanité et pondération.

— *Article 1498ter, § 4*

Le juge arrête un plan de répartition égalitaire entre les créanciers.

Les sûretés ne sont pas prises en considération puisque leur assiette subsiste et est frappée d'indisponibilité.

— *Article 1498ter, § 5*

En vue de ne pas retarder la procédure, le juge des saisies statue dans le mois du dépôt du dossier. Son ordonnance n'est pas susceptible d'opposition mais bien d'appel. La notification aux parties intéressées fait courir le délai pour interjeter appel de la décision.

— *Article 1498ter, § 6*

Dans le même but de ne pas retarder la procédure, la décision d'appel doit être rendue dans le mois de l'acte d'appel et les parties ne peuvent invoquer d'autres moyens que ceux qui ont été présentés en première instance.

— Artikel 1498ter, § 7

Opdat de rechter kan nagaan of zijn beslissing wordt opgevolgd en om gemakkelijker tot een oplossing te komen voor de geschillen die zich gedurende die periode kunnen voordoen, wordt bepaald dat de zaak op de rol van de beslagrechter ingeschreven blijft totdat de schuld gedelgd of het plan voor een regeling in der minne of door de rechter vervallen is.

— Artikel 1498quater, § 1

Dit artikel legt de nadruk op de gewichtige rol die aan de gerechtsdeurwaarder tijdens de gehele duur van de procedure toebedeeld is. De follow-up van die procedure vereist dat een en dezelfde gerechtsdeurwaarder daar van het begin tot het einde mee belast wordt en dat geldt ook voor de controle.

— Artikel 1498quater, § 2

De optredende gerechtsdeurwaarder kan zich te allen tijde tot de rechter wenden, zonder dat daar veel vormvoorschriften aan te pas komen.

Teneinde het beginsel van de behandeling op tegenspraak in acht te nemen, wordt van de verklaring waarbij de deurwaarder zich tot de rechter wendt kennis gegeven aan de schuldenaar en wordt een afschrift van die verklaring aan de schuldeisers gezonden.

Onder die schuldeisers dienen niet alleen degenen te worden gerekend die vanaf het begin van de procedure bekend zijn en wier personalia in het bij overeenkomst bedongen regelingsplan vermeld worden, maar ook degenen die onopzettelijk weggelaten of zelfs onbewust vergeten werden.

Het ligt voor de hand dat, zoals artikel 1498quinquies bepaalt, het voorrecht van de procedure vervalt voor de schuldenaar die opzettelijk nagelaten heeft een van zijn schuldeisers te vermelden.

Het gebeurt dat een nalatige, maar bonafide schuldenaar helemaal overstuurt en in de war raakt en een van zijn talrijke schuldeisers over het hoofd ziet. Het spreekt vanzelf dat die schuldeisers de kans moeten krijgen om te allen tijde van zich te laten horen. In dat verband zijn de in het bericht van beslag opgenomen vermeldingen met betrekking tot de regelingsprocedures van zeer groot belang aangezien ze de schuldeisers, evenals de gerechtsdeurwaarders tot wie andere schuldeisers zich wenden, de mogelijkheid zullen bieden zich te informeren, zich kenbaar te maken en, in voorkomend geval, vrijwillig tussen te komen in de procedure.

— Artikel 1498quater, § 4

Het is van belang dat de schuldenaar aan wie een exploit van bevel tot betaling wordt betekend, op de hoogte wordt gebracht van de regelingsprocedures die hij op eigen initiatief op gang kan brengen.

— Article 1498ter, § 7

Pour permettre au juge de contrôler le suivi de sa décision et pour faciliter toute résolution des difficultés pouvant se produire au cours de cette période, il est prévu que la cause reste inscrite au rôle du juge des saisies jusqu'à l'extinction ou la résolution du plan qu'il soit amiable ou judiciaire.

— Article 1498quater, § 1er

Cet article insiste sur l'importance du rôle de l'huissier de justice tout au long de la procédure. Il est impératif pour le suivi de celle-ci qu'un seul et même huissier de justice soit chargé du suivi et du contrôle du début jusqu'à la fin.

— Article 1498quater, § 2

A tout moment, l'huissier de justice instrumentant peut saisir le juge sans lourdes formalités.

Afin de respecter le principe du contradictoire, la déclaration par laquelle l'huissier saisit le juge est notifiée au débiteur et adressée aux créanciers.

Parmi ceux-ci, il faut compter ceux qui auront été connus dès l'origine de la procédure et dont les coordonnées sont indiquées dans le plan conventionnel, mais aussi ceux qui auraient été involontairement omis, voire inconsciemment oubliés.

Il est clair que le débiteur qui aura volontairement omis d'indiquer un de ses créanciers sera déchu du bénéfice de la procédure comme le prévoit l'article 1498quinquies.

Il arrive qu'un débiteur négligent, dans le désarroi et la perturbation, oublie, sans mauvaise foi, un de ses nombreux créanciers. Il faut permettre évidemment à tout créancier oublié de pouvoir se manifester à tout moment. A cet égard, les mentions relatives aux procédures du règlement sur les avis de saisie sont fort importantes, car elles permettront aux créanciers et à d'autres huissiers de justice saisis par d'autres créanciers de s'informer, de se manifester et d'intervenir volontairement le cas échéant.

— Article 1498quater, § 4

Il est important que le débiteur auquel un exploit de commandement est signifié soit informé des procédures de règlement qu'il peut ouvrir à son initiative.

De tekst van de ter kennis te brengen artikelen dient eventueel in een bevattelijke taal te worden omgezet.

De personalia van de bevoegde gerechtsdeurwaarder dienen duidelijk te worden vermeld : naam, adres, telefoonnummer en kantooruren moeten duidelijk leesbaar zijn.

— *Artikel 1498quinquies*

Deze bepaling is van wezenlijk belang aangezien ze in een sanctie voorziet ingeval het door de schuldenaar ingediende verzoek tot regeling in der minne wegens diens onvermogen afgewezen wordt, ingeval de schuldenaar tijdens de procedure de « spelregels » genegeerd heeft, bijvoorbeeld doordat hij geen rekening heeft gehouden met de consequenties van het feit dat zijn goederen onbeschikbaar geworden zijn of, wat nog erger is, doordat hij bedrog of valsheid heeft gepleegd.

De sanctie is onverbiddelijk en gaat onmiddellijk in : de vervolgingen zijn niet meer opgeschort.

— *Artikel 1498sexies*

Dit artikel verleent de optredende gerechtsdeurwaarder een aanzienlijke bevoegdheid.

Ingeval de procedures tot regeling in der minne of door de rechter mislukken of aflopen, wordt het voor beslag vatbare roerend goed van de schuldenaar door de gerechtsdeurwaarder te gelde gemaakt.

De gerechtsdeurwaarder mag niet worden belast met de tegeldemaking van het onroerend goed, want dat is een veel te bijzondere en ingewikkelde procedure, die voorbehouden is voor de notarissen.

Art. 2

De schorsende kracht van de regelingsprocedures ten aanzien van de ingestelde vervolgingen maakt een wijziging van het tweede lid van artikel 1567 van het Gerechtelijk Wetboek noodzakelijk.

Art. 3

De in het raam van de procedure tot regeling in der minne aangewezen deurwaarder is die van de plaats van het beslag.

Artikel 3 wil, inzake derdenbeslag, een duidelijke definitie geven van het begrip plaats van het beslag.

Art. 4

De voorgestelde tekst vertrouwt de gerechtsdeurwaarders nieuwe opdrachten toe. Voor die nieuwe verrichtingen dient een tarief te worden bepaald. Daartoe is de Koning bevoegd.

Il faut que la reproduction des articles soit éventuellement traduite en langage accessible.

L'huissier de justice compétent doit apparaître clairement : son nom, son adresse, son numéro de téléphone et ses heures de bureaux doivent être lisiblement mentionnés.

— *Article 1498quinquies*

Cette disposition est essentielle dans la mesure où elle prévoit la sanction dans le cas où la demande de règlement amiable introduite par le débiteur est rejetée en raison de son état d'insolvabilité, dans le cas où le débiteur n'aura pas respecté « les règles du jeu » pendant la procédure, par exemple en ne respectant pas l'effet d'indisponibilité qui frappe ses biens, voire plus gravement aura commis des fraudes ou des faux.

La sanction est radicale et immédiate : l'effet suspensif des poursuites est supprimé.

— *Article 1498sexies*

Cet article donne un pouvoir important à l'huissier de justice instrumentant.

Au cas où les procédures de règlement amiable ou judiciaire échouent ou prennent fin, cet huissier de justice se charge de la réalisation du patrimoine mobilier saisissable.

Il ne peut être chargé de la réalisation du patrimoine immobilier, procédure trop particulière et complexe où interviennent les notaires.

Art. 2

Une modification de l'alinéa 2 de l'article 1567 du Code judiciaire s'impose en raison de l'effet suspensif des procédures de règlement sur les poursuites.

Art. 3

L'huissier indiqué dans le cadre de la procédure de règlement amiable est celui du lieu de la saisie.

L'article 3 vise à déterminer précisément la notion de lieu de saisie en matière de saisie-arrêt.

Art. 4

Le texte proposé accorde de nouvelles missions aux huissiers de justice. Il convient de tarifier ces nouvelles prestations. Il s'agit d'une compétence du Roi.

Dit artikel is van zeer groot belang als men weet dat de gerechtskosten en de kosten van de prestaties van de gerechtsdeurwaarders zeer hoog kunnen oplopen en derhalve heel wat rechtzoekenden de toegang tot het gerecht kunnen ontzeggen.

Zonder « billijke » tarifiering en een fatsoenlijke rechtsbijstand zou het wel eens kunnen dat het voornaamste doel van de voorgestelde tekst, met name mensen die verstrikt zitten in de schulden, de mogelijkheid bieden om er weer bovenop te komen, niet bereikt wordt. Dat zou niet alleen jammer zijn, maar bij de betrokkenen ook valse verwachtingen kunnen wekken.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

In deel V, titel III, van het Gerechtelijk Wetboek worden, in een hoofdstuk *Ibis* onder het opschrift « Regeling in der minne of door de rechter » de artikelen 1498*bis* tot 1498*sexies* ingevoegd, luidende als volgt :

« Art. 1498*bis*. — § 1. Wanneer de schuldenaar een natuurlijke persoon is met woonplaats in België, die niet de hoedanigheid heeft van koopman in de zin van boek I, titel I, artikel 1 van het Wetboek van Koophandel en die voor een zelfde schuld nog geen door de rechter toegestaan uitstel van betaling heeft genoten, kan hij aan de optredende gerechtsdeurwaarder een oprechte aangifte van de activa en passiva van zijn vermogen overleggen en hem verzoeken een plan voor zijn gezamenlijke opeisbare en nog te vervallen schulden op te stellen, en zulks, op straffe van verval, ten vroegste op het tijdstip van de betekening van een bevel tot betaling vóór de tenuitvoerlegging ervan en uiterlijk binnen vijftien dagen na de betekening aan de beslagene van de eerste akte van uitvoerend beslag of van het bericht waarbij een schuldeiser ter kennis brengt dat hij zich verenigt met een schuldeiser die voordien reeds beslag heeft gelegd.

§ 2. Behalve indien de gerechtsdeurwaarder vaststelt, na vooraf het visum van de beslagrechter te hebben verkregen, dat er redelijkerwijs geen regeringsplan mogelijk is, doet hij het nodige om, na een volledige staat van de activa en passiva van de schuldenaar te hebben opgesteld, de schuldenaar en de schuldeisers te verzoeken met het oog op een bij overeenkomst bedongen regeringsplan.

§ 3. Het plan kan maatregelen omvatten inzake uitstel of spreading van betaling van de schulden, kwijtschelding van schulden, vermindering of

Cet article est particulièrement important dans la mesure où l'on sait que le coût de la justice et celui des actes des huissiers de justice peut être élevé et dès lors exclure beaucoup de justiciables de l'accès même à la justice.

Sans « juste » tarification et assistance judiciaire décente, le texte suggéré risque de ne pas atteindre son objectif principal, celui de permettre à des personnes « empêtrées » dans l'endettement de ne pas en sortir, ce qui serait non seulement dommage mais pourrait leur donner de faux espoirs.

A.-M. CORBISIER-HAGON

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

Au titre III de la cinquième partie du Code judiciaire, il est inséré un chapitre 1^{er bis} intitulé « Du règlement amiable et judiciaire » comprenant les articles 1498*bis* à 1498*sexies* (*nouveaux*), libellés comme suit :

« Art. 1498*bis*. — § 1er. A peine de déchéance, au plus tôt au moment de la signification d'un commandement préalable à l'exécution et, au plus tard, dans les quinze jours de la signification au saisi du premier acte de saisie-exécution, ou de l'information par laquelle un créancier entend s'associer à un créancier saisissant antérieur, le débiteur, personne physique domiciliée en Belgique n'ayant pas la qualité de commerçant au sens de l'article 1er du titre premier du livre premier du Code de commerce, qui, pour une même dette, n'a pas bénéficié antérieurement de délais de grâce judiciairement consentis, peut présenter à l'huissier de justice instrumentant une déclaration sincère des éléments actifs et passifs de son patrimoine et lui demander d'établir un plan collectif de ses dettes exigibles et à échoir.

§ 2. Sauf si l'huissier de justice constate, moyennant l'obtention préalable du visa du juge des saisies, qu'aucun plan de règlement ne peut raisonnablement être mis en place, il s'efforce, après avoir dressé la situation complète du passif et de l'actif du débiteur, de concilier le débiteur et ses créanciers en vue d'un plan conventionnel de règlement.

§ 3. Le plan peut comporter des mesures de report ou de rééchelonnement de paiement des dettes, de remise de dettes, de réduction ou de suppression du

schrapping van de interesten, consolidatie, verschaffing of indeplaatsstelling van zekerheden.

Het plan kan die maatregelen ook afhankelijk maken van de stappen die de schuldenaar heeft gedaan om de aflossing van zijn schuld te vergemakkelijken of te waarborgen. Het kan ze ook afhankelijk maken van de voorwaarde dat de schuldenaar zich onthoudt van handelingen die zijn onvermogen verergeren.

In het plan worden nadere regels voor de uitvoering ervan, alsmede de voorwaarden voor de ontbinding van het plan bepaald.

§ 4. De gerechtsdeurwaarder stelt een ontwerp van bij overeenkomst bedongen regelingsplan op waarin volgende gegevens zijn vermeld :

1° de naam, de voornaam en de woonplaats van de schuldenaar bedoeld in § 1, alsmede alle activa en passiva van zijn vermogen;

2° de naam, de voornamen van de schuldeisers of de naam van de vennootschap, de woonplaats van de schuldeisers of de zetel van de vennootschap, alsmede het bedrag van hun schuldvorderingen; alleen de schuldvorderingen vermeld in artikel 1628 komen in aanmerking;

3° het totale bedrag dat moet worden terugbetaald, de bedragen die aan elk van de schuldeisers toekomen en de termijnen voor de terugbetaling.

§ 5. Het ontwerp van bij overeenkomst bedongen plan wordt door de gerechtsdeurwaarder onverwijld bij aangetekende brief met ontvangstbewijs aan de schuldenaar en de schuldeisers toegezonden. Op straffe van verval moet iedere tegenspraak worden gevoerd hetzij bij aangetekende brief met ontvangstbewijs, hetzij bij verklaring voor de optredende gerechtsdeurwaarder binnen vijftien dagen na het verzenden van het ontwerp. Het plan moet door alle betrokken partijen worden goedgekeurd.

§ 6. Het verzoek bedoeld in § 1 schort alle ingestelde invorderingsprocedures voorlopig op, zowel op het stuk van bewarend beslag als op dat van het uitvoerend beslag met het oog op het verkrijgen van de betaling van schulden andere dan de laatst vervallen termijn en de lopende maandelijkse termijn verschuldigd als levensonderhoud.

Onder voorbehoud van het bepaalde in het volgende lid is het gehele voor beslag vatbare vermogen van de schuldenaar onbeschikbaar.

Behoudens machtiging van de beslagrechter die daartoe bij wege van verzoekschrift wordt aangezocht, is het de schuldenaar verboden om, zodra het verzoek bedoeld in § 1 is ingediend, een nieuwe lening aan te gaan, een andere schuldvordering dan een schuldvordering tot levensonderhoud die voldoet aan de voorwaarden bepaald in het eerste lid geheel of gedeeltelijk te betalen, de borgen voor de betaling van vroeger ontstane schuldvorderingen te vergoeden, een daad van beschikking te stellen die niet behoort tot het normale beheer van het vermogen dan wel waarborgen of zekerheden te stellen.

Het verzoekschrift bedoeld in het vorige lid wordt ingediend overeenkomstig de artikelen 1025 tot

taux d'intérêt, de consolidation, de création ou de substitution de garantie.

Le plan peut subordonner ces mesures à l'accomplissement par le débiteur d'actes propres à faciliter ou à garantir le paiement de la dette. Il peut également les subordonner à l'abstention par le débiteur d'actes qui aggraveraient son insolvabilité.

Le plan prévoit les modalités de son exécution et les conditions de sa résolution.

§ 4. L'huissier de justice dresse un projet de plan conventionnel contenant :

1° l'indication des nom, prénom et domicile du débiteur visé au § 1er, ainsi que tous les éléments actifs et passifs de son patrimoine;

2° l'indication des noms, prénoms ou dénomination sociale, domicile ou siège social des créanciers ainsi que le montant de leurs créances; il n'est tenu compte que des créances énumérées à l'article 1628 du présent code;

3° le montant de la somme à rembourser, les sommes attribuées à chacun des créanciers et les délais de remboursement.

§ 5. Le projet de plan conventionnel est adressé sur le champ par l'huissier de justice par lettre recommandée avec accusé de réception au débiteur et aux créanciers. Tout contredit doit être formé à peine de déchéance soit par lettre recommandée avec accusé de réception soit par déclaration devant l'huissier instrumentant dans les 15 jours de l'envoi du projet. Le plan est approuvé par toutes les parties intéressées.

§ 6. La demande visée au § 1er suspend provisoirement toutes les procédures de recouvrement mises en oeuvre tant au stade conservatoire, qu'à celui de l'exécution en vue d'obtenir le paiement des dettes autres que le dernier terme échu et le terme mensuel courant dus à titre d'aliments.

Sous réserve de ce que prévoit l'alinéa suivant, l'ensemble du patrimoine saisissable du débiteur est frappé d'indisponibilité.

Sauf autorisation du juge des saisies, saisi à cette fin par requête, il est interdit au débiteur, dès l'introduction de la demande visée au § 1er, d'avoir recours à un nouvel emprunt, de payer en tout ou en partie, une créance autre qu'alimentaire, dans les limites prévues à l'alinéa 1er, de désintéresser les cautions qui acquitteraient les créances nées antérieurement, de faire un acte de disposition étranger à la gestion normale du patrimoine ou de consentir toute garantie ou sûreté.

La requête visée à l'alinéa précédent est introduite selon les articles 1025 à 1034. Elle peut être signée

1034. Het kan worden ondertekend door de eiser, zijn raadsman of door de optredende gerechtsdeurwaarder. De griffie doet bij gewone brief een afschrift van het verzoekschrift aan de schuldeisers toekomen.

De beslagrechter kan de gerechtsdeurwaarder gelasten te verschijnen om diens opmerkingen te horen.

Art. 1498ter. — § 1. Als de gerechtsdeurwaarder er binnen twee maanden te rekenen van de dag van het verzoek bedoeld in artikel 1498bis, § 1, niet in slaagt om alle belanghebbende partijen te doen instemmen met een bij overeenkomst bedongen plan van regeling in der minne, worden de vervolgingen onmiddellijk hervat, tenzij de schuldenaar of een schuldeiser vóór het verstrijken van die termijn de gerechtsdeurwaarder verzoekt om neerlegging ter griffie van het dossier van de procedure tot regeling in der minne; deze laatste voegt er zijn opmerkingen aan toe. Bij de neerlegging van de stukken ter griffie bepaalt de beslagrechter dag en uur om de geschillen te onderzoeken en te regelen. De partijen worden door de griffier opgeroepen. De beslagrechter kan de gerechtsdeurwaarder gelasten te verschijnen om diens opmerkingen te horen.

§ 2. De beslagrechter doet uitspraak over de geschillen die hem worden voorgelegd en stelt indien nodig een plan tot regeling door de rechter op.

§ 3. In het raam van dat plan kan de rechter de maatregelen bedoeld in § 3 van artikel 1498bis opleggen. De termijn voor uitstel of spreiding van betaling mag vijf jaar of de helft van de resterende termijn van de lopende leningen niet overschrijden.

§ 4. Behoudens andersluidende overeenkomst tussen de partijen, stelt de rechter een plan op voor een verdeling in gelijke delen tussen de schuldeisers, zonder dat in dit stadium rekening wordt gehouden met wettelijke of overeengekomen redenen van voorrang.

§ 5. De beschikking wordt gegeven uiterlijk binnen een maand na de neerlegging van het dossier. Ze wordt aan de belanghebbende partijen en aan de optredende gerechtsdeurwaarder ter kennis gebracht.

§ 6. De beschikking is niet vatbaar voor verzet. Ze is vatbaar voor hoger beroep. De partijen kunnen in hoger beroep geen andere middelen aanvoeren dan de middelen die in eerste aanleg zijn aangevoerd. De beslissing in hoger beroep wordt gewezen binnen een maand na de akte van beroep. Het arrest wordt aan de belanghebbende partijen en aan de optredende gerechtsdeurwaarder ter kennis gebracht.

§ 7. De zaak blijft op de rol van de beslagrechter ingeschreven totdat de schuld gedelgd of het plan vervallen is.

Art. 1498quater. — § 1. De optredende gerechtsdeurwaarder is belast met het toezicht en de controle op de tenuitvoerlegging van de maatregelen bepaald in het plan tot regeling in der minne of door de rechter.

par le requérant, son conseil ou par l'huissier de justice instrumentant. Le greffe adresse par simple lettre missive la copie de la requête aux créanciers.

Le juge des saisies peut ordonner la comparution de l'huissier de justice pour qu'il soit entendu en ses observations.

Art. 1498ter. — § 1er. Si, dans un délai de deux mois à dater de la demande prévue à l'article 1498bis, § 1er, l'huissier de justice n'a pu recueillir l'accord de toutes les parties intéressées sur un plan conventionnel de règlement amiable, les poursuites sont immédiatement reprises à moins qu'avant l'expiration de ce même délai, le débiteur ou un créancier ne requiert de l'huissier le dépôt au greffe du dossier de la procédure de règlement amiable; celui-ci y joint ses observations. Lors du dépôt des pièces au greffe, le juge des saisies fixe le jour et l'heure pour l'examen et le règlement des difficultés. Les parties sont convoquées à la diligence du greffier. Le juge des saisies peut ordonner la comparution de l'huissier de justice pour qu'il soit entendu en ses observations.

§ 2. Le juge des saisies statue sur les difficultés portées devant lui et arrête, au besoin, un plan de règlement judiciaire.

§ 3. Dans le cadre de ce plan, le juge peut imposer les mesures visées au § 3 de l'article 1498bis. Toutefois, le délai de report ou d'échelonnement ne peut excéder cinq ans ou la moitié de la durée restant à courir des emprunts en cours.

§ 4. Sauf accord des parties en sens contraire, le juge arrête un plan de répartition égalitaire entre les créanciers sans qu'à ce stade il ne soit tenu compte des causes légales ou conventionnelles de préférence.

§ 5. L'ordonnance est rendue au plus tard dans le mois du dépôt du dossier. Elle est notifiée aux parties intéressées et à l'huissier de justice instrumentant.

§ 6. L'ordonnance n'est pas susceptible d'opposition. Elle est susceptible d'appel. Les parties ne peuvent, en appel, proposer des moyens autres que ceux qui ont été présentés en première instance. La décision d'appel est rendue dans le mois de l'acte d'appel. L'arrêt est notifié aux parties intéressées et à l'huissier de justice instrumentant.

§ 7. La cause reste inscrite au rôle du juge des saisies jusqu'à l'extinction ou la résolution du plan.

Art. 1498quater. — § 1er. L'huissier de justice instrumentant est chargé de suivre et de contrôler l'exécution des mesures prévues dans le plan de règlement amiable ou judiciaire.

§ 2. Rijzen er geschillen die de uitvoering van die maatregelen belemmeren, dan kan hij de zaak door een schriftelijke verklaring gericht aan de griffie aanhangig maken bij de beslagrechter bedoeld in het vorige artikel. De verklaring somt die geschillen op. De griffie brengt de verklaring ter kennis van de beslagen schuldenaar en licht deze in over de plaats, de dag en het uur van de zitting waarop de geschillen worden behandeld. De griffie zendt een afschrift van de verklaring per gewone brief naar de schuldeisers, die al dan niet bij de lopende procedure zijn betrokken.

§ 3. De griffie zorgt ervoor dat in het bericht van beslag melding wordt gemaakt van het verzoek om een regelingsplan, van het plan tot regeling in der minne of door de rechter, van de delging van de schuld of van het verval van het plan.

§ 4. In elk exploit van bevel tot betaling, dat voortgaat aan een uitvoeringsmaatregel en in elke akte van beslag die aan de schuldenaar wordt betekend, wordt de tekst van de artikelen 1498 tot 1498sexies opgenomen en wordt de bevoegde gerechtsdeurwaarder aangewezen.

Art. 1498quinquies. — De vervolgingen kunnen onmiddellijk worden hervat ingeval het verzoek van de schuldenaar wordt afgewezen, ingeval de schuldenaar het plan tot regeling in der minne of door de rechter niet nakomt, de schuldenaar tijdens de procedure op onrechtmatige wijze zijn passiva heeft vermeerderd of zijn activa verminderd, of wanneer uit zijn handelwijze blijkt dat hij zijn onvermogen op bedrieglijke wijze organiseert of nog, wanneer hij willens en wetens valse verklaringen heeft afgelegd of onjuiste bescheiden overgelegd om gebruik te kunnen maken van die procedure.

Art. 1498sexies. — Indien de regelingsprocedures bedoeld in de artikelen 1498bis en 1498ter mislukken of aflopen krachtens artikel 1498quinquies, wordt de gerechtsdeurwaarder die in de zaak is opgetreden, belast met de tegeldemaking van het roerend goed dat vatbaar is voor beslag.

Art. 2

Artikel 1567, tweede lid van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door wat volgt :

« Wanneer de gevolgen van het bevel geschorst worden voordat het beslag is gelegd, hetzij uit hoofde van verzet tegen de uitvoerbare titel die als grondslag dient voor de vervolging, hetzij uit hoofde van een verzoek om uitstel, hetzij uit hoofde van een procedure tot regeling in der minne, kan de vervolger de overschrijving van het bevel vorderen zolang dit bevel als eerste akte van de vervolging tot uitvoerend beslag op onroerend goed geldig blijft. »

§ 2. En cas de difficultés qui entravent l'exécution desdites mesures, il peut, par déclaration écrite adressée au greffe, saisir le juge des saisies visé à l'article précédent. La déclaration expose lesdites difficultés. Le greffe la notifie au débiteur saisi et informe ce dernier des lieu, jour et heure de l'audience au cours de laquelle, elles seront examinées. Le greffe adresse une copie de la déclaration par simple lettre missive aux créanciers déjà associés ou non encore associés à la procédure en cours.

§ 3. Il fait mentionner sur les avis de saisie la demande de plan de règlement, le plan de règlement amiable ou judiciaire, son extinction ou sa résiliation.

§ 4. Tout exploit de commandement préalable à une mesure d'exécution et tout acte de saisie signifié au débiteur reproduit les articles 1498 à 1498sexies du présent code et indique l'huissier de justice compétent.

Art. 1498quinquies. — Les poursuites peuvent être reprises immédiatement en cas de rejet de la demande du débiteur, en cas de non-respect par le débiteur du plan de règlement amiable ou judiciaire, ou lorsque le débiteur aura fautivement augmenté son passif ou diminué son actif pendant la procédure ou adopté un comportement constitutif d'organisation frauduleuse d'insolvabilité ou aura sciemment fait de fausses déclarations ou remis des documents inexacts en vue d'obtenir le bénéfice de cette procédure.

Art. 1498sexies. — Au cas où les procédures de règlement visées aux articles 1498bis et 1498ter échouent ou prennent fin en vertu de l'article 1498quinquies, l'huissier de justice, ayant instrumenté dans le cadre de celle-ci, est chargé de la réalisation du patrimoine mobilier saisissable.

Art. 2

L'article 1567, alinéa 2, du même Code est remplacé par ce qui suit :

« Lorsque les effets du commandement sont suspendus avant qu'il soit passé à la saisie, par suite soit d'une opposition au titre exécutoire servant de base à la poursuite, soit d'une demande de délais, soit d'une procédure de règlement amiable, le poursuivant peut requérir la transcription du commandement aussi longtemps que celui-ci reste valable comme premier acte de la poursuite en saisie-exécution immobilière. »

Art. 3

Artikel 633 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met het volgende lid :

« Voor de toepassing van het eerste lid inzake beslag onder derden is de plaats van het beslag de woonplaats van de beslagene. »

Art. 4

De Koning stelt het tarief vast van de handelingen die de gerechtsdeurwaarders verrichten in het raam van de opdracht die hun wordt verleend in de artikelen 1498*bis* tot 1498*sexies* van het Gerechtelijk Wetboek.

10 maart 1993.

Art. 3

L'article 633 du même Code est complété par l'alinéa suivant :

« Pour l'application de l'alinéa 1er, en matière de saisie-arrêt, le lieu de la saisie est le domicile du saisi. »

Art. 4

Le Roi détermine le tarif des actes accomplis par les huissiers de justice dans le cadre de leur mission définie aux articles 1498*bis* à 1498*sexies* du Code judiciaire.

10 mars 1993.

A.-M. CORBISIER-HAGON